

عنوان مقاله:

بررسی تطبیقی دیدگاه کلامی دو مکتب قم و بغداد در خصوص تجهیز امام معصوم(ع) (مطالعه موردی: تجهیز موسی بن جعفر الکاظم(ع))

محل انتشار:

فصلنامه اندیشه دینی، دوره 22، شماره 84 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 30

نویسندگان:

سعید توفیق - فارغ التحصیل دکتری تاریخ تشیع دانشگاه اصفهان

وجیهه میری - محقق پسادکتری دانشگاه اصفهان

خلاصه مقاله:

تجهیز امام معصوم(ع) متوفی بدست امام معصوم در قید حیات یکی از مباحثی است که در اندیشه کلامی و فقهی شیعه مورد توجه قرار گرفته است. در این نوشتار با شیوه توصیفی تحلیلی به بررسی تطبیقی باور اعتقادی دو مکتب قم و بغداد در این خصوص پرداخته می شود. با بررسی رویکرد و دیدگاه دو مکتب قم و بغداد روشن می شود که مکتب قم با تعبد و التزام به روایات، تجهیز معصوم متوفی بدست معصوم بعدی را به عنوان قاعده ای قطعی، تغییرناپذیر و فرا زمانی و فرا مکانی می شناسد؛ حال آنکه فقهای متکلم مکتب بغداد بر خلاف فقهای محدث مکتب قم، نه تنها روایات وارده در خصوص تجهیز معصوم را در حوزه اخبار آحاد قرار می دهند؛ بلکه قطعیت و تغییرناپذیری این مسئله را به عنوان یک قاعده ی مسلم کلامی و فقهی نمی پذیرند. مکتب بغداد ضمن آنکه اولویت تجهیز معصوم را بدست معصوم بعدی پذیرفته است، اما آن را به درجه ای از قطعیت ارتقا نداده است تا در صورتی که برای امام زنده در تجهیز امام متوفی موانع و محدودیت هایی به وجود آمد، همچنان خود را ملتزم و متعبد به این قاعده بدانند. مکتب متکلمان و محققان، قائل به تجهیز امام حسین، امام کاظم و امام رضا(ع) بدست معصوم بعدی نیست. از گزارش های تاریخی نیز چنین درک می شود که متولی تجهیز امام کاظم(ع) یکی از دوستان آن حضرت بوده است.

کلمات کلیدی:

مکتب قم، مکتب بغداد، تجهیز معصوم، امام کاظم(ع)، شیخ صدوق، شریف مرتضی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1586156>

